

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»
КАФЕДРА філософії**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

Вересня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія і педагогіка

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність	132 «Матеріалознавство» (шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма	«Прикладне матеріалознавство» (назва освітньої програми)
освітній ступінь	бакалавр (назва освітнього ступеня)
форма навчання	денна (денна, заочна, вечірня)
розробник	Марченко Валентина Олексіївна

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

У нинішніх умовах психологія стала невід'ємною складовою професійної підготовки фахівців усіх спеціальностей вищої кваліфікації. Дисципліна «Психологія і педагогіка» розглядає зв'язок між психологією та педагогікою, історичні форми навчання, види, методи та принципи навчання.

Хороший педагог, управлінець, менеджер, політик, бізнесмен має опиратися на психологічні знання, навички і вміння спілкуватися, вести ділові переговори, впливати на людей і людські спільноти, розуміти їхні наміри, бажання і цілі, «читати» за експресією обличчя емоції та почуття, які їх охоплюють, грамотно керувати людьми в колективах. У цьому сенсі психологія має унікальне практичне значення для будь-якої людини та діяльності.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			III	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90	
Аудиторні заняття, у т.ч.:	30	1	30	
лекцій	30		30	
лабораторні роботи	-		-	
практичні заняття	-		-	
Самостійна робота, у т.ч.	60	2	60	
підготовка до аудиторних занять	10		10	
підготовка до контрольного заходу	20		20	
опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях	15		15	
написання і захист реферату	15		15	
підготовка до екзамену	-		-	
Форма підсумкового контролю			залік	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Психологія і педагогіка» обумовлена необхідністю ознайомити студентів з основними поняттями та категоріями психолого-педагогічної науки; пояснити вплив психології та педагогіки на основи виховної роботи; розкрити психологічну характеристику особистості, її спрямованості, темпераменту, характеру, здібностей; навчити пояснювати особисті психічні процеси та етапи; забезпечити ефективність творчого розвитку та самовдосконалення особистості.

Завдання дисципліни «Психологія і педагогіка» є:

- Ознайомлення та засвоєння студентами основних понять і термінів психології та педагогіки на рівні їх відтворення, тлумачення та застосування;
- Вивчення та аналіз соціально-історичних характеристик системи освіти, змісту, засобів, форм, методів навчання та виховання;
- Формування вмінь та навичок використання психодіагностичних методик відповідно до їх призначення, психологічних знань про людину для аналізу конкретних життєвих ситуацій.

Пререквізити дисципліни: «Історія і культура України», «Етика та естетика».

Постреквізити дисципліни: «Філософія», «Соціологія», «Психологія управління та конфліктологія», «Педагогіка вищої школи».

Компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність працювати автономно.
- Здатність працювати в команді.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- Демонструвати володіння логікою та методологію наукового пізнання.

вміти:

- Володіти навичками, які дозволяють продовжувати вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Передавати свої знання, рішення і підґрунтя їх прийняття фахівцям і неспеціалістам в ясній і однозначній формі.

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, діалог) і наочні (ілюстрація, демонстрація), метод проблемного викладу.

Форми навчання: індивідуальні, групові, фронтальні, колективні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Основи психології та педагогіки					
1. Психологія як наука про психіку людини Поняття про психіку людини	4	2			2
2. Свідомість та неусвідомлювані явища	4	2			2
3-4. Когнітивна підструктура особистості. Психічні пізнавальні процеси: відчуття, сприйняття, увага пам'ять, мислення, уява	9	4			5
5. Предмет, категорії та завдання педагогіки Педагогічний процес	5	2			3
6. Проблема особистості в психології та педагогіці	4	2			2
7-8. Індивідуально-психологічні властивості особистості. Темперамент. Характер	10	4			6
9. Емоційно-вольова сфера особистості	7	2			5
10. Вікова психологія	5	2			3
11. Виховання та навчання як фактор розвитку особистості	4	2			2
12. Міжособистісне спілкування як спосіб взаємодії один з одним	7	2			5
13. Соціальне середовище та його виховні функції	6	2			4
14-15. Соціально-психологічний клімат. Конфлікт та конфліктна поведінка Написання та захист реферату	15				15
Разом за змістовим модулем 1	90	30			60
Усього годин	90	30			60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	<i>Психологія як наука про психіку людини. Поняття про психіку людини.</i> Еволюція предмета психології; психіка - об'єкт дослідження психології. Методи психології. Галузі психології. Історія розвитку психології. Організм та психіка. Форми виявлення та структура психіки людини; основні функції психіки. Мозок та психіка	2
2	<i>Свідомість та неусвідомлювані явища.</i> Свідомість, її зміст, сутність та функції. Структура свідомості (К.Г. Юнг, З. Фрейд, А. Адлер). Свідомість та самосвідомість. Неусвідомлюване в психічному житті людини (автоматизми та навички; явища неусвідомлюваної установки; неусвідомлюваний супровід свідомих дій тощо)	2
3-4	<i>Когнітивна підструктура особистості. Психічні пізнавальні процеси: відчуття, сприйняття, увага, пам'ять, мислення, уява.</i> Відчуття та сприймання. Закономірності сприймання. Види, властивості та функції уваги. Пам'ять, її особливості, способи розвитку. Уява та її види	4
5	<i>Предмет, категорії та завдання педагогіки. Педагогічний процес.</i> Визначення педагогіки та її предмета. Завдання педагогіки як науки, її основні категорії та функції. Зв'язок педагогіки з іншими науками про людину та	2

	суспільство. Сутність педагогічного процесу. Його цілісність та основні компоненти, за-кономірності та функції. Етапи педагогічного процесу	
6	<u>Проблема особистості в психології та педагогіці.</u> Особистість як предмет дослідження соціально-гуманітарних наук. Теорії особистості. Основні фактори формування та розвитку особистості. Закономірності та рушійні сили розвитку особистості. Поняття «індивід», «індивідуальність», «людина», «особистість». «Я-концепція». Самооцінка	2
7-8	<u>Індивідуально-психологічні властивості особистості. Темперамент. Характер.</u> Типи вищої нервової діяльності. Темперамент та його основні властивості. Психологічні портрети темпераментів за теорією Павлова І. (холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік). Поняття характеру. Фактори формування характеру. Акцентуації характеру. Характер та темперамент. Здібності та їх значення для діяльності людини	4
9	<u>Емоційно-вольова сфера особистості.</u> Емоції, почуття та потреби людини. Роль почуттів в пізнавальній та практичній діяльності людини. Вищі почуття (моральні, інтелектуальні, естетичні тощо) як результат суспільного розвитку. Афект та фрустрація. Управління емоціями. Вольові якості особистості	2
10	<u>Вікова психологія.</u> Рушійні сили розвитку людини та формування особистості. Психологія вікових криз. Особливості розвитку в кожному віці	2
11	<u>Виховання та навчання як фактор розвитку особистості.</u> Зміст поняття «виховання» як суспільно-історичного явища. Поняття про методи виховання та їх класифікація. Об'єкти виховного впливу, самовиховання та перевиховання. Поняття та загальна характеристика навчального процесу	2
12	<u>Міжособистісне спілкування як спосіб взаємодії один з одним.</u> Проблема спілкування та формування особистості. Функції та структура спілкування. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Спілкування як сприйняття людиною інших (перцепція). Спілкування як взаємодія (інтерація). Трансактний аналіз спілкування (Е. Берн). Синтонічна модель спілкування (Н. Козлов)	2
13	<u>Соціальне середовище та його виховні функції.</u> Педагогічна характеристика соціального середовища, вплив на особистість макросередовища та мікросередовища. Виховні функції соціального та навчального середовища. Особистість та група. Види груп та їх функції. Взаємодія у групі. Теорії міжособистісної взаємодії. Міжособистісні стосунки. Соціально-психологічний вплив. Проблема лідерства та керівництва	2
14-15	<u>Соціально-психологічний клімат. Конфлікт та конфліктна поведінка.</u> Наукове визначення конфлікту. Теорії конфлікту (К. Хорні, А. Адлер, З. Фрейд, Е. Еріксон). Види конфліктів: особистісні, мотиваційні, рольові, конфлікт інтересів, міжособистісні конфлікти, міжгрупові конфлікти. Риси характеру, що провокують конфлікти. Стратегії реагування в конфліктній ситуації. Відносини батьків та дітей. Причини конфліктів	4

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом практичні заняття не передбачені.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	10
2	Підготовка до контрольного заходу	20
Опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях		
3	2. <u>Свідомість та неусвідомлювані явища.</u> Психіка-поведінка-діяльність. Стани свідомості: природні, змінені, патологічні. Свідомість та наркотики	3
	3. <u>Когнітивна підструктура особистості. Психічні пізнавальні процеси: відчуття, сприйняття, увага, пам'ять, мислення, уява.</u> Зв'язок мислення та мови у повсякденному житті людини. Типи мислення людей та їх специфічні прояви. Мислення та мова. Види та функції мови. Інтелект та можливості його оцінки	6
	7. <u>Емоційно-вольова сфера особистості.</u> Стрес та його особливості. Воля та вольові дії людини	2
	9. <u>Виховання та навчання як фактор розвитку особистості.</u> Вікові особливості у процесі виховання. Типові помилки самовиховання. Основні компоненти навчального процесу та його функції. Закони та закономірності навчального процесу	4
4	Написання та захист реферата	15

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю: письмовий, усний.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Основи психології та педагогіки

1	Систематичне відвідування лекцій (по 1 балу)	15
2	Конспект, який містить лекції викладача та самостійно опрацьовані джерела при підготовці до аудиторних занять та контрольних заходів	10
2	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	30
3	Підготовка, виконання та захист реферату	15
4	Виконання контрольної роботи поточного контролю	30
		100

Бали за відвідування лекцій:

15-відвідування лекцій без пропусків.

Бали за конспект:

10-8 - конспект охайний та містить весь лекційний матеріал;

7-4 - конспект неповний, в ньому відсутні декілька лекцій або питань для самостійної роботи;

3-1 - конспект неохайний, неповний, відсутня більша кількість лекцій та завдань самостійної роботи

Розділи програми, які не викладаються на лекціях, опрацьовуються самостійно та захищаються студентами в усній формі. Відповіді оцінюються у 30 балів:

30-25 - глибоке розуміння суті питання та можливості його застосування в майбутній професійній діяльності; вільне володіння категоріальним апаратом.

24-19 - вільна орієнтація як в окремих питаннях, так і в темі в цілому.

18-12 - неповне розкриття питання; поверхневі знання, суттєві помилки.

11-5 - низький рівень розуміння основних питань; нездатність розкрити всі питання.

5-1 - часткове володіння категоріальним апаратом; грубі помилки у відповідях.

Контрольна робота складається із 10 тестових завдань, кожне з яких оцінюється в 3 бали. Сума балів за правильні відповіді складає результат роботи.

Підготовка, виконання та захист реферату оцінюється у 15 балів:

15-11 – чітко сформульована мета реферату, розділи плану логічно пов'язані між собою, тема розкрита у повному обсязі. Студент показує самостійність у формулюванні висновків, узагальнень. Правильно оформлені посилання та список використаних джерел.;

10-6 – реферат містить помилки у оформленні; тема роботи розкрита в неповній мірі.

5-1 – у оформленні реферату допущені грубі помилки; студент частково володіє темою.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Психологія» визначається як сума показників змістового модуля 1.

Порядок зарахування пропущених занять: захист реферату за темою пропущеного заняття з лекційного курсу.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Барбашова І. Загальні основи педагогіки: навчальний посібник для студентів ВНЗ. - Донецьк: Ландон-XXI, 2011. - 126 с.
2. Варій М. Й. Загальна психологія. Навчальний посібник - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
3. Власова О. І., Марушевич А. А. Основи психології і педагогіки: підручник. - К.: Київський університет, 2009. - 255 с.
4. Гамезо М. В., Домашенко І. А. Атлас по психологии (Учебное пособие). - М.: Педагогическое общество России, 2004. - 276 с.
5. Гишпенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию. Курс лекций. - М.: АСТ Астрель, 2008. - 352 с.
6. Гуцуляк Н. М., Матейчук Н. Г. Психологія: навчальний посібник.- Чернівці: Технодрук, 2014. - 300 с.
7. Канівець Т. М. Інженерна психологія: навчальний посібник. - Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. - 144 с.
8. Канівець Т. М., Галичанська А. В., Фесун Г. С. Психологія праці: навчальний посібник. - Чернівці, 2015. - 112 с.
9. Лурия А. Р. Лекции по общей психологии. - СПб.: Питер, 2006. - 320 с.
10. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки: навчальний посібник / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федоренко. - К.: Товариство «Знання», КОО, 2003. – 456 с.
11. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки: хрестоматія. - К.: Товариство «Знання», 2005. - 768 с.
12. Маклаков А. Г. Общая психология: учебник для вузов. - СПб.: «Питер», 2008. – 583с.
13. Макарова Л.І., Гах Й. М. Основи психології і педагогіки: навчальний посібник. –К.: ЦНЛ, 2005. - 116 с.
14. Мартиненко С. М., Хоружа Л. Л. Загальна педагогіка: навчальний посібник. - К.: МАУП, 2002. - 176 с.
15. Основи психології: підручник / За ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. - К.: Либідь, 2002. - 632 с.

16. Основи психології і педагогіки: навчальний посібник / За ред. А.В. Семенової. -К.: Товариство «Знання», 2007. - 341 с.
17. Психологія: Навчальний посібник / О. В. Винославська, О. А. Брусенко. - К.: ІН-КОС, 2005. - 352 с.
18. Психологія: Підручник / За ред. Ю.Л. Трофімова, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук. - К.:Либідь, 2003.- 560 с.
19. Семенова А.В., Гурін Р.С., Осипова Т.Ю. Основи психології і педагогіки: навчальний посібник. - К.: Товариство «Знання», 2006. - 319 с.
20. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В. Загальна психологія. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 296 с.
21. Фіцула М.М. Педагогіка: посібник. - К.: Академія, 2002. - 544 с.
22. Цехмістрова Г.С., Фоменко Н.А. Управління в освіті та педагогічна діагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Слово, 2005. - 280 с.

Допоміжна

1. Аксенов Д.В., Борисова В.А. Гений общения. - М.: Академический проект; Трикста, 2004. - 112 с.
2. Асмолов А.Г. Психология личности. Учебник. - М.: Изд-во МГУ, 2001. - 367 с.
3. Барбашова І. Дидактика: навчальний посібник для студентів ВНЗ. - Донецьк: Ландон-XXI, 2011. - 228 с.
4. Барбашова І. Загальні основи педагогіки: навчальний посібник для студентів ВНЗ. - Донецьк: Ландон-XXI, 2011. - 126 с.
5. Бондар В. Дидактика: підручник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Либідь, 2005. – 252 с.
6. Бордовская Н. Педагогика: Учебник для вузов / Н.В. Бордовская, А.А. Реан. -СПб: Питер, 2000. - 304 с.
7. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: навчальний посібник. - К.:Центр навчальної літератури, 2005. - 398 с.
8. Выготский Л.С. Психология развития человека. - М.: ЭКСМО. - 2005. - 1136 с.
9. Загальна психологія. Навчальний посібник / Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 296 с.
10. Конфліктологія: Підручник/Л.М. Герасіна, М.І. Панов, Н.П. Осіпова. – Харків: Право. - 2002. - 256 с.
11. Копець Л.В. Психологія особистості: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: ВД «Киево-Могилянська академія», 2007. - 460 с.
12. Кречмер Эрнст. Строение тела и характер. - М.:Педагогика Пресс, 1996. - 328 с.
13. Леви В. Искусство быть другим. - М.: Знание, 1980. - 208 с.
14. Леонгард Карл. Акцентуированные личности [пер. с нем. В.М.Лещинская]. - Р/ДФеникс, 2000. - 544 с.
15. Леонтьев А.Н. Деятельность, сознание, личность. - М.: Смысл: ИЦ «Академия». - 2006. - 352 с.
16. Лурия А.Р. Маленькая книжка о большой памяти. - М.: Книга по требованию, 2013. - 88 с.
17. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. - К: Центр навчальної літератури, 2004. - 222 с.
18. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. - К.: ЦУЛ. - 2008. - 688 с.
19. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навчальний посібник. - К.: Вища школа, 2001. - 487с.
20. Основи психології та педагогіки: навчально-методичний посібник / Ю.І. Палеха, В.І. Герасимчук, О.М. Шиян О.М. - К.: Вид-во Європейського університету, 1999. -154 с.
21. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник. - К.: Кондор,2012. - 576 с.
22. Пальм Г.А. Психология общения: практикум. - Днепропетровск: ДГУ, 2000. – 178 с.
23. Психология индивидуальных различий (дифференциальная психология). Хрестоматия

- по психології / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, В.Я. Романова. - М: ЧеРо, 2000. - 776 с.
24. Психология конфликта (Хрестоматия по психологии) / Н.В. Гришина. - СПб.: Питер, 2008. - 544 с.
 25. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук / - К.: Либідь, 2001. - 560 с.
 26. Русинка І.І. Психологія: Навчальний посібник. - К.: Знання. - 2007. - 367 с.
 27. Трухін І.О. Соціальна психологія спілкування: Навчальний посібник. - К.: ЦНЛ. 2005. - 335 с.
 28. Фрейд Зигмунд. Введение в психоанализ. Лекции. - СПб.: АСТ, 1999. - 544 с.
 29. Фрейд Зигмунд. Психология бессознательного: Сб. произведений / Науч. ред. М.Г. Ярошевский. - М.: Просвещение, 1990. - 448 с.
 30. Шостром Эверетт. Анти-Карнеги или Человек-манипулятор [пер. с англ. В. Данченко]. - М., 2004. - 54 с.
 31. Юнг К.-Г. Психологические типы [пер. с нем. Софи Лорне] / Под ред. В.В. Зеленского. - СПб.: Ювента, М.: Прогресс-Универс, 1995 - 718 с.
 32. Юнг К.Г. Собрание сочинений (Том Б.) Психология бессознательного [пер. с нем. И. Булкина]. - М.: Канон, 1994. - 320 с.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Електронна бібліотека ModernLib.Ru. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://modernlib.ru/genres/sci_psychology/
2. Психологія онлайн. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.psychological.ru/default.aspx?p=21&0a1=542&0o1=0&0s1=0&0p1=3#оглавление>
3. Большая электронная библиотека. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.big-library.info/?act=autors&tema=17&subtema=17>
4. Психологос. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.psychologos.ru/articles/view/psihologos/>
5. Ваш психолог. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.vash-psiholog.info/>
6. Психологія людини. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://psibook.com/>
7. Психологія для усіх та для тебе. Психологічний портал. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://psychologyforall.ru/>
8. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: - www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)
9. Закон України «Про освіту». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof>
10. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001>
11. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://osvita.in.ua/index.php?option>.

Розробник _____ (В. О. Марченко)

Гарант освітньої програми _____ (Д. В. Лаухін)

(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
філософії

Протокол від « 24 » вересня _____ 2019 року № 3